

IN MEMORIAM

АКАДЕМИК

ПЕТАР И. ПОПОВИЋ

(1899–1987)

Поповић је рођен на Његушима 1899. године. Школовао се на Цетињу, гдје је до капитулације Црне Горе 21. јануара 1916. године завршио шест разреда гимназије. По завршетку првог свјетског рата, Поповић је наставио школовање у Београду, гдје је и матурирао 1919. године. Студирао је историјске науке на Филозофском факултету Београдског универзитета, које је завршио за три и по године. Дипломирао је у фебруару 1923. године. Као одличан студент, Поповић је добио мјесто у Првој мушкој гимназији у Београду. У јесен 1924. године одлази на трогодишње усавршавање, у Париз. По повратку, као професор ради у Мушкој учитељској школи у Београду.

Први свој рад Петар Поповић објављује у цетињском часопису „Записи“ – у првој години његовог излагања. У овом часопису је до 1941. године објавио 13 чланака и приказа. Сарађивао је у још неколика југословенска часописа.

Петар Поповић је 1932. године одбранио докторску дисертацију „Француско-српски односи за вријеме Првог српског устанка, Наполеон и Карађорђе“, пред комисијом коју су сачињавали тада најбољи познаваоци националне и опште историје, професори Београдског универзитета: Станоје Станојевић, Владимир Ћоровић, Виктор Новак и Васиљ Поповић. Студија је објављена 1933. године. И у најновије вријеме, у историјској науци, ова студија се оцјењује као значајан допринос историографији првог српског устанка (српске револуције) 1804–1913. и односа Француске и Србије у том периоду.

Петар Поповић се оријентисао на проучавање црногорске историје углавном из прве половине 19. вијека. Од његових радова овдје ћемо поменути „Постанак и развитак прве школе у Црној Гори (1834–1934)“. Цетињска школа 1834–1934, Београд 1934. Рад „Црна Гора у доба Петра I и Петра II“ већ је био припремљен за штампу, али је рат 1941. прекинуо штампање, па ће бити објављен тек 10 година касније – 1951, као књига Српске књижевне задруге. У вријеме II свјетског рата и фашистичке окупације др Петар Поповић није публикувао ниједан научни и стручни рад.

Послије рата др Петар Поповић је наставио рад на историји. Године 1949. прелази у Скопље, гдје је на Филозофском факултету изабран за ванредног професора опште историје новог вијека. Ускоро затим постао је и шеф Катедре за историју.

У јесен 1954. године, када је отворен Филозофски факултет у Новом Саду, Поповић је међу првим његовим наставницима, а октобра исте године изабран је за редовног професора опште историје новог вијека. Од 1956. па до одласка у пензију 1969. он је шеф Катедре за историју. Узастопно је три године (1957–1960) биран за денана Филозофског факултета у Новом Саду. Он је један од оснивача, а од јануара 1969. године и први директор Института за изучавање историје Војводине у Новом Саду. Године 1958. Поповић је изабран за дописног, а 1972. године за редовног члана Српске академије наука и уметности. Дописни је члан Црногорске академије наука и уметности. Од 1966. је члан Националног комитета за историјске науке. Изабран је и за члана – сарадника Матице српске.

Академик Петар Поповић је био доста ангажован и на уређивачкој дјелатности. Био је члан неколико редакција и издавачких одбора. Био је уредник неколико књига у издању Српске академије наука и уметности и дуго година је главни уредник свих едиција Института за изучавање историје Војводине. Био је предсједник Одбора за издавање дипломатске грађе Србије 1903–1914, члан редакције за израду историје Српске академије наука и уметности и главни уредник едиције грађе за историју Војводине. Учествовао је на више научних скупова у земљи и иностранству.

За свеукупни рад Петар Поповић одликован је и добио више других признања.

Од радова из историје Црне Горе објављених у послератном периоду треба посебно истаћи пет краћих монографија – портрета, политичких

радника Црне Горе од краја 18. до 60-тих година 19. вијека: **Живот и рад Саве Пламенца (1956), Станко Стјепов Петровић (1956), Један Војвођанин у служби Црне Горе (1957), Никанор Ивановић Његошу (1959), Саво Марнов Петровић и његова улуга у политичком животу Црне Горе (1971).** Приредио је обиман зборник грађе (1096 стр.) **Односи Србије и Црне Горе у 19. вијену 1804–1900.** Зборник је издала Српска академија наука и уметности 1982. г.

Професор др Чедомир Попов, сада академик, у чланку посвећеном академику Поповићу, објављеном 1973. године, између осталог пише: „Целим својим животом он је био одан двама стваралачким областима: просвети и историјској науци. На просветном пољу показао је ретку савесност, прилежност и озбиљност у преношењу знања на 44 генерације које су прошле испред његове средњошколске или универзитетске катедре. У научном погледу био је доследан поштовалац традиционалног историографског метода у најбољем смислу те речи. Готово сви његови научни радови резултат су дугогодишњег, упорног и неуморног истраживачког рада по домаћим и страним архивима“.

Академик проф. др Петар И. Поповић умро је 1987. године у Београду, гдје је и сахрањен.

Новица Ракочевић